

miljöpartiet de gröna

VÄSTERNORRLAND

REGIONPOLITISKT PROGRAM 2026-2030

<u>Inledning</u>	<u>3</u>
<u>God nära och förebyggande sjukvård</u>	<u>4</u>
<u>Vår vision om sjukvården</u>	<u>4</u>
<u>En personlig och jämlik vård nära invånarna kräver tre sjukhus</u>	<u>4</u>
<u>Sjukvård för kvinnor – en jämställdhetsfråga</u>	<u>5</u>
<u>Den bästa vården är den som inte behövs</u>	<u>6</u>
<u>En trygg och proaktiv psykisk hälsovård för alla</u>	<u>7</u>
<u>Tänderna är en del av kroppen</u>	<u>8</u>
<u>Välmående medarbetare och regionorganisation</u>	<u>8</u>
<u>Resan mot målet - infrastruktur och hållbart resande</u>	<u>10</u>
<u>Enklare och billigare kollektivtrafik</u>	<u>10</u>
<u>Resan ska gå som tåget</u>	<u>10</u>
<u>Cykel är bättre för hälsan och miljön</u>	<u>11</u>
<u>Hållbar regional utveckling</u>	<u>11</u>
<u>Förnybar energi och cirkulära lösningar för klimatet</u>	<u>11</u>
<u>El, vatten, jord- och skogsbruk för omställning och beredskap</u>	<u>13</u>
<u>Vi har plats för fler</u>	<u>13</u>
<u>Skapa förutsättningar för arbete</u>	<u>14</u>
<u>Hela länet</u>	<u>15</u>
<u>Öppen rik kultur stärker demokratin</u>	<u>15</u>
<u>Digitalisering och AI för ett hållbart och mänskligt Västernorrland</u>	<u>16</u>

Inledning

Det regionalpolitiska programmet är ett samlat dokument för de områden och frågor som vi i Miljöpartiet fokuserar på i Region Västernorrland mandatperioden 2026–2030.

Vi lever i en tid där våra behov av trygghet och säkerhet ökar. Klimatförändringar och ett osäkert världsläge gör att beredskapen inför möjliga händelser måste finnas med i planeringen av all verksamhet. Det är grunden för att klara det uppdrag Region Västernorrland har för vård och hälsa, för hållbar utveckling och omställning, för alla oss som bor här.

Klimatkrisen och hotet mot den biologiska mångfalden hänger ihop. Region Västernorrland måste ta det övergripande regionala ansvaret för att säkra att vi gör det som går för att mildra konsekvenserna av klimatförändringarna och rädda de hotade arterna. Det arbetet kommer ge förutsättningar för hela regionens möjligheter till utveckling, för goda liv och hållbara samhällen

Barns rättighet och behov ska vara utgångspunkt i all regional verksamhet. Barnkonventionen är numera svensk lag och gäller *alla* barn. Det innebär att barnets bästa alltid beaktas och att barn ska ges möjlighet att vara delaktiga i frågor som berör dem. Genom att systematiskt integrera ett starkt barnperspektiv i vård, förebyggande arbete och samhällsplanering skapar vi ett Västernorrland där varje barn ges möjlighet att växa upp tryggt, jämlikt och med goda livschanser.

Målen i vårt regionpolitiska program för mandatperioden 2027–2030 fokuserar på ekologisk stabilitet, social sammanhållning, hälsa, livsmiljöer, hållbarhet och omställning, för att nå de mål för klimat och biologisk mångfald som vi i Sverige och världen beslutat oss för att nå.

God nära och förebyggande sjukvård

Vår vision om sjukvården

Beredskapen för händelser med stor samhällspåverkan ska vara robust och säker.

Samarbete mellan regionen och kommunerna ska fungera så väl att fokus kan ligga på ett preventivt arbete, med målet att Västernorrlands invånare ska ha god fysisk och psykisk hälsa. Vi vill se en sjukvård som ser till hela människan, inte bara diagnoser och symptom.

En personlig och jämlik vård nära invånarna kräver tre sjukhus

Vi måste ha en hälso- och sjukvård som är tillgänglig för alla oavsett var vi bor. Det innebär tillgängliga akutmottagningar på våra tre sjukhus, Sundsvall, Örnsköldsvik och Sollefteå, med de specialistkompetenser som krävs för att kunna hantera livskritiska tillstånd i tid. Detta är också viktigt för den nationella beredskapen. Miljöpartiet de gröna driver att staten tillskjuter mer medel till regionerna. Grunden i vår politik är att säkra en tillgänglig och jämlik vård med en ekonomi i balans, för hela befolkningen i regionen.

I Region Västernorrland behöver vi ta vårt ansvar för att säkra det nationella behovet av sjukvårdens långsiktiga beredskap och våra lokala behov genom att ha rätt antal IVA- och vårdplatser. Det säkrar också att vi kommer till rätta med de risker som för få platser innebär; längre väntetider, ökad risk för vårdskador och en dålig arbetsmiljö för personalen. Socialstyrelsen konstaterade i juni 2025 att Västernorrland behöver öka antalet IVA-platser med 3 och antalet vårdplatser med cirka 75 för att uppnå Socialstyrelsens nationella riktvärden.

Bristen på vårdplatser har en stark koppling till personalbristen i regionen varför rekryteringsprocesserna, inte minst på lokal nivå, ska stärkas och vidareutvecklas.

Planerad specialistsjukvård ska finnas fördelad på regionens alla sjukhus, för att de ska upprätthålla en stabil grundbemanning. Den nära vården ska fortsätta byggas ut och stärkas. Vi vill att hälsocentralerna ska kunna anpassa sina öppettider efter hur individers vardag ser ut. Ibland är det enklare för en yrkesverksam eller förälder att ha ett läkarbesök på kvällen efter arbete eller skola, via nätet eller telefon.

En personlig och jämlik vård nära invånarna innebär också att det ska finnas en fast primärvårds- eller distriktsläkarkontakt samt en fast primärvårds- eller distriktssjuksköterskekontakt för alla som har behov av det. Det ska vara enkelt att få

kontakt med din hälsocentral, oavsett om det innebär att gå in i en byggnad, boka ett samtal över telefon eller digitalt. Oavsett om det gäller vård för fysiska eller psykiska besvär så ska den nära vården finnas där för varje invånare i Västernorrland. Kunskapen om att fysisk och psykisk hälsa hänger ihop bör tillämpas genom att vårdgivaren har en helhetssyn på människan.

Genom bättre samordning mellan regionen och kommunerna vill vi förbättra vården för sköra, äldre samt vården i livets slutskede. Både förebyggande hälsovård och specialistsjukvård för äldre behöver utökas och utvecklas.

Vi vill fortsätta utveckla och digitalisera vården med enklare och effektivare lösningar för patienter och anställda, samtidigt som det alltid ska finnas service för patienter som inte behärskar digitala verktyg.

Vi vill se ökat samarbete och samordning inom de fyra norra regionerna, Umeå Universitetssjukhus spelar en avgörande roll som nav för den mer avancerade sjukvården inom de fyra norra regionerna.

Miljöpartiet vill:

- Prioritera att så snart som möjligt komma till rätta med bristen på IVA- och vårdplatser i regionen.
- Behålla och utveckla akutmottagningar på våra tre sjukhus, Sundsvall, Örnsköldsvik och Sollefteå
- Att det ska finnas en fast primärvårds- eller distriktsläkarkontakt samt en fast primärvårds- eller distriktsköterskekontakt för alla. oavsett om det gäller vård för fysiska eller psykiska besvär.
- Utöka och utveckla både förebyggande hälsovård och specialistsjukvård för äldre.
- Att det ska finnas lättillgänglig vård även för de som inte behärskar digitala verktyg.
- Utöka samarbetet och samordningen inom de fyra norra regionerna

Sjukvård för kvinnor – en jämställdhetsfråga

För Miljöpartiet är kvinnors hälsa en prioriterad fråga. Migrän drabbar cirka 15 % av befolkningen, varav två tredjedelar är kvinnor. Endometrios påverkar upp till 10 % av alla med livmoder – omkring 250 000 kvinnor i Sverige – och kunskapen behöver fortfarande ökas. Provocerad vulvodyn är ett vanligt och underdiagnostiserat tillstånd hos unga kvinnor. Sju av tio kvinnor upplever klimakteriebesvär som påverkar vardagen, samtidigt möter kvinnor en förlossningsvård som inte är

individanpassad och bristande stöd vid sexuella övergrepp. Detta är inte bara ett vårdproblem – det är en jämställdhetsfråga. Därför vill vi i Miljöpartiet öka kunskapen och tillföra resurser så att vården kan bli mer jämställd och möta de hälsoproblem som drabbar kvinnor.

Miljöpartiet vill:

- Avgiftsbefria vård för våldtäktsoffer på regionens gynekologiska akutmottagningar.
- Införa en nollvision för förlossningsskador och skapa en sammanhållen vårdkedja för gravida.
- Utreda barnmorskeledda förlossningskliniker och möjlighet till BB-hemma för trygg vård i hemmet.
- Säkerställa könsuppdelad statistik.
- Höja kunskapen om sjukdomar som i hög grad drabbar kvinnor.

Den bästa vården är den som inte behövs

Idag vet vi att om vi fokuserar på och ger medel till förebyggande och hälsofrämjande insatser kan förekomsten av många folksjukdomar minskas. Det finns ett starkt evidensbaserat samband mellan livsstil, psykisk och fysisk hälsa. Därför vill vi i Miljöpartiet satsa på förebyggande folkhälsoarbete i nära samverkan med kommunerna i syfte att nå brett ut i befolkningen för att påverka riskbeteenden.

Utöver det breda folkhälsoarbetet måste den hälsoinriktade sjukvården utvecklas och stärkas, för att nå de individer som har störst behov av insatser.

För att klara uppdraget med både förebyggande folkhälsoarbete och hälsoinriktad sjukvård, vill vi avsätta särskilda medel för den preventiva hälso- och sjukvården.

Vi föreslår att det tillsätts en nationell Folkhälsokommission som kan lägga grunden för en moderniserad folkhälsopolitik och ta fram förslag på en folkhälsolag, något som Sverige saknar, till skillnad från de andra nordiska länderna.

Ofrivillig ensamhet, ekonomisk utsatthet och arbetslöshet är stora riskfaktorer för att utveckla ohälsa. För att minska ohälsan i samhället krävs ökad samordning mellan olika aktörer. Hälso- och sjukvården behöver stärka samarbetet med idrottsrörelsen, föreningslivet, friluftorganisationer och andra aktörer inom den idéburna sektorn. Att hitta sammanhang som motverkar ensamhet är viktigt.

Insatser och vårdprogram mot till exempel fetma, ätstörningar, rökning och skadligt bruk och beroende av alkohol ska finnas på alla hälsocentraler.

Miljöpartiet vill:

- Avsätta särskilda medel för den preventiva hälso- och sjukvården för att satsa på det förebyggande folkhälsoarbetet i nära samverkan med kommunerna, utan att ta resurser från primärvården
- Utveckla och stärka den hälsoinriktade specialistsjukvården
- Att hälso- och sjukvården stärker samarbetet med kommunerna och den idéburna sektorn.
- tillsätta en nationell Folkhälsokommission som kan lägga grunden för en moderniserad folkhälsopolitik och ta fram förslag på en folkhälsolag

En trygg och proaktiv psykisk hälsovård för alla

Arbetet för att förebygga och behandla psykisk ohälsa behöver prioriteras. Regionens hälsocentraler har en nyckelroll när det kommer till psykisk hälsa, både i att arbeta förebyggande och i samarbete med BVC, förskolor, skolor, ungdomsmottagningar, äldreboenden och socialtjänsten. Hälsocentralerna i regionen ska ha kompetens och resurser till bedömning och behandling vid psykiska besvär. Alla ska ha rätt till rådgivning och psykologisk behandling och vården ska ges utifrån patientens behov.

Vården ska arbeta med skyddande faktorer mot psykisk ohälsa så att en livskris inte måste leda till långvarig sjukdom. Miljöpartiet vill stärka vården inom skadligt bruk och beroende av till exempel narkotika, alkohol, läkemedel och spel. Tidiga insatser är här av största vikt. Att det finns en fast läkarkontakt för varje patient är ett viktigt mål för personcentrerad vård och att det finns en psykolog på plats på varje hälsocentral tycker vi är minimum för att hålla en jämlik vård för den psykiska hälsan.

Vi vill att specialistpsykiatri ska fortsätta att utvecklas, hålla hög kvalitet och ha bra tillgänglighet.

Miljöpartiet vill:

- Ge alla rätt till rådgivning och psykologisk behandling vid psykisk ohälsa.
- Stärka vården inom skadligt bruk och beroende.

- Utveckla specialistpsykiatrin.
- Ha som mål att det ska finnas en psykolog på plats på varje hälsocentral
- Stärka det suicidpreventiva arbetet i hela regionen.

Tänderna är en del av kroppen

Tänderna är en del av kroppen och sjukdomar i munhålan påverkar allmänhälsan på ett avgörande sätt. Miljöpartiet verkar för att samma ekonomiska principer ska gälla för tandvården som för övriga hälso- och sjukvården.

I glesbygden, där tillgången i dag är otillräcklig, måste tandvården ges möjlighet att växa. Alla i vår region ska ges samma förutsättningar för en god tandvård.

Miljöpartiet vill:

- Att samma ekonomiska principer ska gälla för tandvården som för övriga hälso- och sjukvården.
- Alla ska ges samma förutsättningar för en god tandvård oavsett bostadsort.

Välmående medarbetare och regionorganisation

Genom tillsvidareanställd personal, ett kontinuerligt kvalitetsarbete samt ett systematiskt arbetsmiljöarbete i verksamheten, skapas förutsättningar för en bra arbetsmiljö, en stabil ekonomi och en organisation med framtidstro.

Det är inte rimligt att en arbetsmiljö som ska bära liv och hälsa, samtidigt skapar ohälsa hos dem som arbetar i den. Region Västernorrland måste ta ansvar för att arbetsmiljön blir en central del av den strategiska styrningen inom vårdsektorn och säkerställa att dess chefer har rätt befogenheter, tid och kunskap.

Region Västernorrland ska ha den bästa arbetsmiljön och värdera sin personal så att vi säkerställer att vi har kapacitet att ge den vård, omsorg och trygghet vi i Västernorrland behöver.

Särskilt viktigt är det att prioritera förbättringar inom arbetsmiljön, där arbetsgivaren ska säkra att medarbetarna är delaktiga i och har möjlighet att påverka sin arbetssituation. Chefer ska ha rätt kompetens för de verksamheter de ska leda. Dessutom ska de ha tillräckliga kunskaper för att bedriva ett systematiskt

arbetsmiljöarbete. Det ger förutsättningar för att skapa den goda arbetsmiljö som är avgörande för hållbarheten i organisationen.

Tillsvidareanställd personal inom alla professioner är en grundförutsättning för en stabil organisation. För att komma dit måste Region Västernorrland ta ett tydligt ansvar, inte bara för arbetsmiljön utan också för utbildning och fortbildning.

Tillsammans med utbildningsanordnarna ska Region Västernorrland vara en resurs för utbildningar inom regionens verksamheter, såväl under utbildningstiden som för nyutexaminerade och erfarna medarbetare.

Vi vill att de professioner som är nödvändiga för att ge patienterna rätt vård, ska ha rätt till betald vidareutbildning efter grundutbildning. Regionen ska alltid stå för hållbarhet, lyhördhet, kvalitet, där medarbetarnas kompetens och idéer tas tillvara.

Tillsvidareanställd personal är en grundförutsättning för att en så kunskapsintensiv organisation som Region Västernorrland, ska kunna utvecklas, ha förmåga att vässa rutiner, höja kompetens och kvalitet.

För att säkra arbetsmiljön och den hållbara framtiden vill vi på nationell nivå tillsätta en utredning som ska ta fram en konkret handlingsplan för en modern arbetstidslagstiftning med en stegvis arbetstidsförkortning till 35 timmar per vecka, med en vision om en fyradagarsvecka.

Kortare arbetstid handlar ytterst om frihet och livskvalitet – om att arbeta för att leva, inte leva för att arbeta. Det är en frihetsreform som ger människor makten över sin tid. Vi vill att Sverige återigen ska vara ett land som går före, som vågar förbättra människors liv genom reformer som ger både bättre hälsa och mer rättvisa.

Miljöpartiet vill:

- Att det systematiska arbetsmiljöarbetet i vardagen prioriteras med syfte att förbättra arbetsmiljön.
- Att chefer ska ha rätt kompetens för de verksamheter de ska leda.
- Att ha tillräckligt med tillsvidareanställd personal för att klara patientsäkerheten och skapa en god arbetsmiljö.
- Ha betald vidareutbildning för personal i vården
- Stegvis införa 35-timmars arbetsvecka

Resan mot målet - infrastruktur och hållbart resande

Enklare och billigare kollektivtrafik

Det bästa exemplet i regionen på att det går att förändra beteenden är Härnösand där resandet med kollektivtrafik ökat med 30 procent efter införandet av Härnösandskortet. När bussen är billig och man kan lita på att den kommer i tid väljer man den. Vi vill göra bussen till ett alternativ för fler. På landsbygden krävs moderna lösningar där smart teknik kan öka flexibilitet och resurseffektivitet. Vi vill också öka möjligheterna att resa på helgen och att bussen blir ett reellt alternativ för våra besökare och turister. Expressbussar längs de starkaste stråken behövs för att öka möjligheten till pendling inom länet. För Miljöpartiet är det självklart att transportererna är fossilfria.

Miljöpartiet vill:

- Att kollektivtrafiken ska vara ett väl fungerande alternativ för fler
- Ha fler bussar på helger och fler expressbussar
- Att all kollektivtrafik ska vara fossilfri.

Resan ska gå som tåget

Vi vill verka för en fortsatt kraftfull utbyggnad av järnvägsnätet i Västernorrland och i hela Norrland. Gemensamma krav och samplanering mellan kommuner och regioner är nödvändigt för att lyckas.

På andra håll i landet har regionaltåg öppnat helt nya möjligheter att bo på landsbygden. Hos oss finns goda förutsättningar för pendeltåg, särskilt längs kusten och Ådalen. Vi ser satsningen på järnvägen som en väldigt viktig satsning för den regionala utvecklingen. Vi vill att det vid planeringen av ny och upprustad järnväg skapas förutsättningar för pendeltågstrafik.

Ostkustbanan är av största vikt för hela järnvägssystemet för både person- och godstrafik och är en del av Botniska korridoren som EU pekat ut som en europeisk stomlinje som förbinder norra och södra Sverige. Dubbelspår på Nya Ostkustbanan Gävle - Härnösand är av största vikt för hela järnvägssystemet för både person- och godstrafik. Även Mittbanan Sundsvall - Östersund behöver moderniseras till snabbtågsstandard.

Vi vill göra allt som står i vår makt för att få regering och riksdag att snabbt prioritera dessa satsningar.

Miljöpartiet vill:

- Ha dubbelspår på Nya Ostkustbanan Gävle - Härnösand.
- Modernisera Mittbanan Sundsvall - Östersund till snabbtågsstandard.
- Öppna Övre Ådalsbanan för persontrafik mellan Umeå - Östersund.

Cykel är bättre för hälsan och miljön

Cykeln är ett miljövänligt och hälsofrämjande fordon, som i tätorter ofta är snabbare än bilen. Fler som väljer att gå eller cykla bidrar verkningsfullt till bättre folkhälsa. Arbetspendling med cykel ska uppmuntras och stöttas. Vi vill underlätta för byten mellan cykel och kollektivtrafik och det ska vara enkelt och billigt att ta med sig cykeln på tåg och landsbygdsbussar. Cykel- och vandringsturismen i länet ska utvecklas.

Miljöpartiet vill:

- Att arbetspendling med cykel ska uppmuntras och stöttas
- Underlätta för byten mellan cykel och kollektivtrafik
- Utveckla cykel- och vandringsturism i länet.

Hållbar regional utveckling

Förnybar energi och cirkulära lösningar för klimatet

Vi har inte många år kvar till vi ska ha nått målen i Agenda 2030. För att klara det krävs stora insatser, där Region Västernorrland ska vara ett föredöme, en möjliggörare och ett stöd till företag som vill arbeta med framtidens krav på energieffektiva, flexibla och innovativa processer. Regionens insatser för näringslivsutveckling, infrastrukturplanering och fördelning av EU-stöd ska styras till hållbara lösningar.

En annan viktig del i den hållbara utvecklingen är att skydda vår natur. Att se naturen som den resurs den är när den är orörd, när ekosystemen skapar utrymme för aktiviteter, kunskap och kolsänkor. Vi har inom EU beslutat att

skydda minst 30 procent av Sveriges natur och Västernorrland behöver tillsammans med kommunerna och länsstyrelsen se till att det blir verklighet, som en del i att mildra effekterna av klimatförändringarna.

Klimatbudget och hållbarhetsplan ska tillsammans med den ekonomiska budgeten vara regionens verktyg som styr oss mot en hållbar utveckling. Region Västernorrland ska ha ett tydligt politiskt ramverk som visar hur mycket utsläppen behöver minska varje år för att regionen effektivt ska uppfylla sin del av Parisavtalet. Klimatbudget, ekonomisk budget och hållbarhetsplan ska genomsyra regionens samtliga verksamheter för att på allvar ta itu med det akuta klimatläge vi befinner oss i. Vi föreslår även en extern miljörevision som ska redovisa vilka beslut i regionen som stödjer respektive motverkar minskad klimatpåverkan.

Värna och synliggöra samiska-/urfolks rättigheter som en integrerad del av hållbar regional utveckling, särskilt i frågor som rör mark, naturresurser och kultur.

Regionens upphandling ska vara ett verktyg för att främja innovationer, miljömässigt hållbara produkter och tjänster. Social hållbarhet och hänsyn är en självklarhet och svenska djurskyddsregler ska följas. Mat som inhandlas och serveras i regionens kök ska beakta hälso-, miljö- och klimatperspektiv och när det är möjligt, bestå av närodlade produkter.

Miljöpartiet vill:

- Att Västernorrland ska vara ett föredöme vad gäller fossilfrihet och energieffektivitet.
- Skydda minst 30 % av naturen.
- Att klimatbudget, ekonomisk budget och hållbarhetsplan ska genomsyra regionens samtliga verksamheter.
- Att Region Västernorrland ska ha en koldioxidbudget.
- Värna och synliggöra samiska-/urfolks rättigheter.
- Att regionens upphandling ska ställa krav på miljö och social hållbarhet och djurskydd.

El, vatten, jord- och skogsbruk för omställning och beredskap

Västernorrland har alla möjligheter att ligga i framkant i den helt nödvändiga omställningen i klimatkrisens tid. Med mängder av vatten-, vind- och solkraft ger vi förutsättningar för en mängd verksamheter med hållbara framtidsperspektiv. Det innebär att vi fortsatt ska vara en kärnkraftsfri region.

Vi vill säkra vår beredskap och ta tillbaka verksamheter och driva dem i egen regi, för ökad hållbarhet och för att klara oss i kristider. Vi behöver öka vår självförsörjningsförmåga. Det innebär att bönderna måste ges rätt förutsättningar, för att vara den motor de behöver vara för Sveriges omställning till ett hållbart samhälle.

Vår viktiga skogsindustri måste ställa om från produktion av kortlivade produkter till långlivade produkter såsom konstruktionsmaterial, textilier, livsmedelstillsatser, kompositmaterial och kemikalier. De ger en större klimatnytta än det som skogsindustrin producerar idag och många fler arbetstillfällen.

Miljöpartiet vill:

- Västernorrland ska ligga i framkant i den helt nödvändiga omställningen i klimatkrisens tid.
- Säkra vår beredskap och ta tillbaka verksamheter och driva dem i egen regi inom regionen, för att klara oss i kristider.
- Västernorrland ska förbli en kärnkraftsfri region.
- Främja omställning av skogsindustrin till produktion av långlivade produkter.

Vi har plats för fler

Vår region erbjuder fantastiska livsmiljöer för nyinflyttade vilket behövs när omställningen skapar nya gröna jobb i Västernorrland. Ökad inflyttning bidrar med ökad kompetens och motverkar nuvarande befolkningsstruktur.

Sverige är, liksom Region Västernorrland, i stort behov av arbetskraft inom flera sektorer, därför är det viktigt att matchningen på arbetsmarknaden stärks. Regeringens höjda lönekrav för arbetskraftsinvandring är skadlig och strider mot den svenska modellen. Människor som jobbar och försörjer sig är en tillgång för hela samhället. En lön i nivå med kollektivavtal och branschpraxis ska vara

norm. Beslut om permanent uppehållstillstånd ska inte kunna hävas retroaktivt.

Familjer som är etablerade i Sverige ska inte utvisas. Det är orimligt att barn som är uppvuxna i Sverige eller vuxna som etablerat sig på arbetsmarknaden och bidrar till samhället ska tvingas lämna landet. Möjligheter till ny prövning för permanent uppehållstillstånd bör stärkas och beslut ska kunna preskriberas efter rimlig tid för att möjliggöra en ny grundprövning.

Vi ser även en stor potential för tjänstesektorn och de kulturella och kreativa näringarna att utvecklas vidare i länet. Besöksnäringen har stor utvecklingspotential i Västernorrland. Strategier för länets samlade turismutveckling finns och kan utvecklas. Vi vill främja ekoturism och tillgängliggöra kulturarvet och naturmiljöerna. Kollektivtrafiken ska ha god tillgänglighet till viktiga besöksmål i länet.

Miljöpartiet vill:

- Öka inflyttningen till Västernorrland
- Att barn som är uppvuxna i Sverige och vuxna som etablerat sig på arbetsmarknaden och bidrar till samhället ska ha rätt att stanna och inte tvingas lämna landet.
- Att beslut om permanent uppehållstillstånd ska inte kunna hävas retroaktivt.
- Utveckla länets strategier för turismutveckling
- Främja ekoturism och tillgängliggöra kulturarvet och naturmiljöerna

Skapa förutsättningar för arbete

God tillgång till kapital är viktigt för att små företag ska kunna etablera sig och växa. Det bör bli lättare att bygga lokalt kapital via exempelvis sociala fonder, som kan stödja små- och medelstora företag. Vi vill underlätta för socialt företagande, kooperativ och andra företagsformer som verkar för en hållbar cirkulär ekonomi.

Vi ser det livslånga lärandet som avgörande för individens och samhällets utveckling. Vi vill att Mittuniversitetets verksamhet även i fortsättningen finns tillgänglig i hela regionen och säkerställa och utveckla folkhögskolornas verksamhet. Vi vill även att Regionen fortsättningsvis ger bidrag till studieförbundens utbildningsprogram.

Miljöpartiet vill:

- Förenkla tillgången till kapital för små företag.
- Underlätta för socialt företagande, kooperativ och andra företagsformer som verkar för den hållbara cirkulära ekonomin.
- Verka för att Mittuniversitetets verksamhet även i fortsättningen finns tillgänglig i hela regionen.
- Säkerställa och utveckla folkhögskolornas verksamhet i regionen.
- Att regionen även fortsättningsvis ger bidrag till studieförbundens utbildningsprogram.

Hela länet

Landsbygden är en central motor för Sveriges omställning till ett mer hållbart samhälle, med fokus på mat, energi, levande natur och effektiv resurshushållning. Vi ska skapa engagemang och incitament i såväl stad som landsbygd att leva klimatsmart, anpassat efter vars och ens villkor och behov så att alla känner att omställningen är möjlig, gynnsam och ekonomiskt försvarbar.

Miljöpartiet vill:

- Skapa engagemang och incitament i såväl stad som på landsbygd att leva klimatsmart, anpassat efter villkor och behov
- Att alla känner att omställningen är möjlig, gynnsam och ekonomiskt försvarbar.

Öppen rik kultur stärker demokratin

Kulturen har i sig själv ett egenvärde och vi vill se ett brett kulturutbud av hög kvalitet med hög tillgänglighet för alla och vi vill ge möjligheter till eget skapande för alla.

Yttrandefriheten, reflektionen, bildningen och kreativiteten är kulturens kärna. Ifrågasättandet, provokationen, njutningen och underhållningen är dess uttryck. Det är därför särskilt viktigt idag, när auktoritära krafter hotar demokratin, att kulturens fria uttryck värnas. Kulturen i alla dess former ger upplevelser, stimulerar till nya idéer och stödjer kritiskt tänkande som utmanar etablerade föreställningar, allt det

grundläggande i ett demokratiskt samhälle.

Ett levande, rikt, mångfacetterat kulturliv skapar positiva synergieffekter inom fler politikområden såsom hälsa, skola, vård och omsorg, samhällsutveckling, föreningsliv samt besöksnäring. För att möjliggöra en bredd behövs att medel prioriteras för såväl smal, fri som bred kultur. Alla ska ha möjlighet att ta del av och utöva kultur. För att förverkliga kulturens sammanhållande kraft i samhället krävs att både staten och regionen tar sitt ansvar och stöttar kulturbärarna där föreningslivet och studieförbunden har viktiga roller

Kulturen ska präglas av jämlikhet, frihet och presentera det lokala liksom det globala, det breda och smala. Kulturlivet ska vara attraktivt för besöksnäring liksom för lokala gemenskaper.

Miljöpartiet vill:

- Se ett brett kulturutbud av hög kvalitet med hög tillgänglighet för alla, oberoende av socioekonomisk bakgrund och etnicitet.
- Ge möjligheter till eget skapande.
- Värna kulturens fria uttryck när den hotas av antidemokratiska krafter.
- Aktivt stödja föreningsliv och studieförbund

Digitalisering och AI för ett hållbart och mänskligt Västernorrland

Digitalisering och AI ska stärka välfärden, minska administration och öka tillgängligheten – inte ersätta det mänskliga mötet. I ett län med stora avstånd kan digital teknik ge tryggare vård, bättre service och fler möjligheter att bo och arbeta i hela Västernorrland.

I vården ska digitala verktyg frigöra tid till patientkontakt, inte skapa mer stress. Digital hemmamonitorering kan minska akuta återbesök och öka tryggheten för kroniskt sjuka. Hälsocentralerna ska ha digital rådgivning och tidbokning. Genom digitala beslutsstöd och smartare journalsystem finns utrymme att minska administrationen i vården. De digitala kontaktvägarna ska vara en del av de möjliga kontaktvägarna, telefon och fysiska besök ska finnas kvar.

För att hela länet ska utvecklas krävs stabil mobil täckning och snabbt bredband, i kustland som glesbygd. Regionens digitalisering ska ske med förnybar energi, vara

energieffektiv, ha lång livslängd på utrustning och robusta system som fungerar även vid driftstörningar.

Beställarkompetensen för digitala tjänster och system inom regionen ska stärkas och utvecklas. Vårdpersonalen ska tidigt vara involverade i framttagande och implementering av systemutveckling. Kontinuerlig kompetensutveckling ska vara självklar. Digital utveckling och AI ska alltid ha som syfte att stärka medarbetarna i deras arbete och deras kompetens, för verksamhetens bästa. Införandet av nya system måste ske stegvis, med hög patientsäkerhet, utbildning och användarvänlighet i fokus.

Digitalisering ska ge hög kostnadseffektivitet och vara hållbar över tid. För att klara detta krävs stärkt samarbete med andra regioner, kommuner, näringsliv, högskolor och universitet.

Digitalisering och AI ska användas ansvarsfullt, för att stärka vården, arbetskraften, jämlikheten och den gröna omställningen – i hela Västernorrland.

Miljöpartiet vill:

- Minska administrationen i vården genom digitala beslutstöd och smartare journalsystem.
- Säkerställa att digitala kontaktvägar utvecklas utan att ersätta telefon eller fysiska besök.
- Införa digital hemma-monitorering för kroniskt sjuka för att minska akuta återbesök.
- Ge alla hälsocentraler digital rådgivning och tidbokning.
- Ställa krav på energieffektiv, cirkulär och förnybar digital infrastruktur.
- Säkerställa robusta, användarvänliga och driftsäkra IT-system med tydliga reservrutiner.